

ling i Grundlovens Bestemmelser. . . Svækkes een Paragraf, fordi man tror at kunne tage sig det saa let dermed, svækkes ogsaa en Del andre". Jeg citerer disse Udtalelser, fordi jeg synes, at man fra mange Sider — ogsaa fra mit Partis Side — er kommen med Ytringer, som i Virkeligheden ere ret uheldige. Vi maa se Sagen i Øjnene, altsaa at det var Grundlovsfædrenes Mening med § 75, at Folkekirken skulde have en Forfatning — samtidig med, at vi sige, at Forholdene nu ere saadanne, at en Kirkeforfatnings Givelse er en Umulighed. Hvis en Kirkeforfatning overhovedet skal til, saa maa den fødes, og Spørgsmaalet bliver da: Er der Betingelser, er der Spirer i det danske Kirkefolk til noget saadant? Min Mening er, at Udviklingen gaar meget mere i Retning af Adskillelse mellem Stat og Kirke end i Retning af, at vi skulde kunne bygge en kraftig folkekirkelig Forfatning op. Men det er min private Mening. Vi maa imidlertid se rent objektivt paa Sagen, og da maa vi huske, at Grundlovens § 75 staa der, og den har en ganske bestemt Mening. Naar vi skulde have en Grundlovsrevision, som vi jo skulde have, mener jeg, at Løfteparagrafferne, ogsaa § 75, bør tages ud af Grundloven, thi det, at de staa der, vil altid være ret ubehageligt. Men lad mig atter og atter fremhæve, at det er umuligt, at det vil være aldeles halsbrækkende, ødelæggende — jeg bruger stærke Udtryk —, hvis nogen Kultusminister i Øjeblikket vilde forsøge at lave noget i Retning af en Kirkeforfatning ud over det, som er forsøgt ved Menighedsraadsloven.

Det ærede Medlem fra Langeland (P. Munch) appellerede til nogle af mit Parti, idet han mente, at der skulde være nogle af mit Parti, der ikke vilde gaa med til den almindelige Valgrets Indførelse. Jeg haaber det i alt Fald ikke, thi i samme Øjeblik, det var Tilfældet, vilde vedkommende ikke længere være Venstremand. Det vil jeg derfor slet ikke regne med. Jeg tror saa godt om mine Partifæller saavel som om det ærede Medlem fra Langeland og i det hele taget om mine Medmennesker, at de virkelig for Alvor ville gøre et Arbejde der. Men i Politik er der visse Betimelighedshensyn at tage, som ogsaa det ærede Medlem fremhævede i Aftes; det ærede Medlem har jo selv som Minister været en Udøver af disse Betimelighedshensyn. Jeg tror, det er ørkesløst at søge at gøre Skel mellem de andre Partier indbyrdes. Lad os lade hvert Parti passe sine egne Sager. Partier gaa i Stykker. Socialdemokratiet gaar i Stykker engang, det er givet, ligesom Venstre er gaaet i

Stykker. Saadan gaar det alle Partier, og saadan maa det ogsaa gaa, for Livet er stærkere end Partirammerne. Men det, der sprænger Partierne, er Sagerne; naar Sagerne komme, gaar man i Stykker, og saa skal man gaa i Stykker. Lad hvert Parti arbejde saa godt, det kan, og lad Venstrepartierne arbejde, saa godt de kunne, i Retning af lige og almindelig Valgret. Det er en Nødvendighed for vort Folk, og det er en Nødvendighed for Højre ogsaa, hvis det overhovedet vil eksistere. Det er en Nødvendighed for vort Folk, fordi vi ere saa lille et Folk, at vi ikke kunne taale at have Medlemmer af to forskellige Klasser. Det er nødvendigt, at vi holde sammen. Det er nemlig en Politik, der er stærkere baade end Højre, Venstre, Radikale og Socialdemokrater. Den vil jeg slutte med, idet jeg paany nævner Monrad, vor store Politiker, der en Gang har prydet dette Ting, og citerer noget, han har skrevet, noget, som har gjort Indtryk paa mig, og som stadig hviler over mig, og som jeg tror, vi alle have godt af at mindes. Monrad skriver: „Der er en Politik, som jeg vil kalde den geografiske. Den er uafhængig af Menneskenes Planer, Stemninger, af Folkenes Lykke og Ulykke; den ler ad Begivenhedernes Omskiftelser, gaar sin jævne, rolige Gang og naar sit Maal i Aarhundredets Løb. At Rusland maatte naa Østersøen, det var sikkert. Kortet profeterede det. At Rusland maa naa Herredømmet over Stræderne ved Konstantinopel og Dardanellerne, hvor uheldigt det end gaar i nærværende Krig“ — det er skrevet i 1877 — „det er sikkert; det sker om ikke i Aar, saa ad Aare, om ikke i dette, saa i næste Aarhundrede. Kortet profeterer det. At Wales maatte komme til at høre til England, Bretagne til Frankrig o. s. v., o. s. v., det var sikkert, Kortet profeterede det. Og nu Danmarks Kort, hvad profeterer det? Lader os i vort stille Sind aflægge en højtidelig Ed, at vi ville forblive sammen i Liv og Død, og denne Ed gaa ned til vore Efterkommere! Forfærdelig er Død; endnu forfærdeligere er Sønderlemmelse.“

Formanden: Folketingsmanden for Københavns 10de Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Bang: Det ærede Medlem, som sidst havde Ordet (Moltesen), udtalte, at de sociale Love, som Socialdemokratiet arbejder saa ivrigt for, stred mod det Princip, som Karl Marx havde opstillet, men som det moderne Socialdemokrati efterhaanden har frigjort sig for. Jeg vil gerne tillade